

РЕЙ БРЕДЪРИ КАЛЕЙДОСКОП

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2008

chitanka.info

Първото сътресение разсече кораба през едната страна, сякаш с гигантска отварачка за консерви. Хората бяха изхвърлени в космоса като десетки гърчещи се рибки. Пръснаха се в тъмно море. А корабът, вече станал на безброй парчета, продължи напред — метеоритен рояк, понесъл се да търси изгубено слънце.

— Баркли, Баркли, къде си?

Гласове като на деца, изгубили се в студена нощ.

— Уд, Уд!

— Капитане!

— Холис, Холис, тук е Стоун.

— Стоун, тук е Холис. Къде си?

— Не зная. Как мога да зная? Къде е горе? Падам. Мили Боже, падам.

Падаха. Падаха като камъчета в кладенци. Бяха пръснати като изстреляни с огромен замах камъни. И вече вместо хора бяха само гласове — всякакви гласове, безтелесни и възбудени, изпълнени в различна степен с ужас и примирение.

— Отдалечаваме се един от друг.

Истина беше. Премятащият се презглава Холис знаеше, че е истина. Знаеше го и някак смътно го приемаше. Разлитаха се в различни посоки и нищо не бе в състояние да ги събере отново. Бяха облечени в херметическите си скафандри с прозрачни стъклени шлемове върху бледите лица, но нямаше време да включат силовите генератори. С тях щяха да се превърнат в малки спасителни капсули в космоса, способни да спасят себе си, да спасят и други, да се съберат заедно, да се намерят и да образуват човешки остров с някакъв — какъвто и да било — план. А без силовите генератори на раменете си се превръщаха в лишени от разум метеори, всеки полетял към собствената си неизбежна участ.

Изминаха може би десетина минути, докато първият ужас отшумя, за да отстъпи на металното спокойствие. Космосът започна да тъче странните си гласове в огромен тъмен стан, да ги плете и преплита, оформяйки последната шарка.

— Стоун до Холис. Колко време ще можем да разговаряме?

— Зависи с каква скорост летим по траекториите си.

— Около час, предполагам.

— Там някъде — отвърна Холис, отчужден и спокоен.

— Какво стана? — попита минута по-късно.

— Ракетата избухна. Случва се ракетите да избухват.

— Накъде летиш?

— Май ще уцеля Луната.

— За мен е Земята. Обратно към старата Майка Земя. С десет хиляди мили в час. Ще изгоря като кибритена клечка.

Холис си го помисли съвсем отчуждено. Сякаш бе отделен от тялото си и го гледаше как пада надолу и надолу в пространството — толкова обективно, сякаш съзерцаваше първите снежинки на една отдавна отминала зима.

Останалите мълчаха и мислеха за участта, довела ги до това положение. Падаха, падаха и не можеха да направят нищо. Дори капитанът мълчеше — не знаеше никаква заповед или план, които да могат да поправят нещата.

— О, какво дълго падане! О, какво дълго падане, дълго, дълго, дълго падане — каза нечий глас. — Не искам да умирам, не искам да умирам, какво дълго падане.

— Кой е това?

— Не зная.

— Май Стимсън. Стимсън, ти ли си?

— Дълго, дълго падане, не ми харесва. Ох, Господи, никак не ми харесва.

— Стимсън, тук Холис. Стимсън, чуваш ли ме?

Пауза, през която падаха отделно един от друг.

— Стимсън?

— Да — отвърна най-сетне той.

— Стимсън, не се стягай; всички сме на същия хал.

— Не искам да съм тук. Искам да съм някъде другаде.

— Има шанс да ни намерят.

— Трябва да съм другаде, трябва да съм другаде — каза Стимсън. — Не вярвам. Не вярвам на нищо от това, което става.

— Това е кошмар — обади се някой.

— Млъквай! — срязва го Холис.

— Ела ме накарай — каза гласът. Беше Апългейт. Разсмя се с лекота, в която се долавяше същата обективност. — Ела и ме накарай да млъкна.

Едва сега Холис осъзна невъзможното си положение. Изпълни го страхотен гняв — точно в този момент най-много от всичко на света му се искаше да си го изкара на Апългейт. Беше го искал от години, а сега вече бе късно. Апългейт бе просто глас в приемника.

Падане, падане, падане...

А после, сякаш току-що открили ужаса, двама от мъжете запищяха. Като в кошмар Холис видя единия да прелита съвсем близо до него, пищеше и пищеше.

— Стига! — Мъжът бе почти на ръка разстояние и пищеше безумно. Нямаше да спре. Щеше да пици милион мили, докато се намираще в обхвата на радиото, щеше да ги тормози и щеше да направи невъзможни разговорите помежду им.

Протегна се. Така щеше да е най-добре. Направи още един опит и го докосна. Сграбчи го за глезена и се придърпа покрай тялото му, докато не стигна главата. Мъжът пищеше и се вкопчваше като удавник. Писъците изпълваха цялата вселена.

Все тая, дали по един, или по друг начин, помисли си Холис. Луната, Земята или метеорите щяха да го убият така или иначе, а защо не още сега?

Разби стъклената маска с железния си юмрук. Писъкът спря. Отблъсна се от тялото и го остави да се премята и пада по своята собствена траектория.

Холис и останалите падаха и падаха в пространството, носеха се в дългото, безкрайно спускане и въртящата се тишина.

— Холис, чуваш ли ме още?

Не отговори, но усети как лицето му пламва.

— Пак е Апългейт.

— Казвай, Апългейт.

— Хайде да поговорим. И без това нямаме друго за правене.

— Достатъчно — прекъсна го капитанът. — Трябва да измислим как да се измъкнем от това положение.

— Капитане, защо не си затвориш устата?

— Какво!?

— Много добре ме чу, капитане. Не ми се перчи с ранга си. Сигурно си вече на десет хиляди мили от мен, така че няма какво да се будалкаме. А и както каза Стимсън, очаква ни дълго падане.

— Виж какво, Апългейт!...

— Млъквай. Вдигнал съм едноличен бунт. Нямам абсолютно нищо за губене, по дяволите. Корабът ти беше скапан кораб, ти беше скапан капитан и се надявам да се потрошиш, когато нацелиш Луната.

— Заповядвам ти да спреш!

— Давай, заповядай ми още веднъж. — Апългейт се усмихна през всичките десет хиляди мили.

Капитанът замълча.

— Та докъде бяхме стигнали, Холис? — продължи Апългейт. — А, да, сетих се. И теб не мога да те понасям. Но ти го знаеш. Отдавна го знаеш.

Холис безпомощно сви юмруци.

— Искам да ти кажа нещо — каза Апългейт. — Да те зарадвам. Аз бях онзи, който гласува против и те издъни пред Ракетната компания преди пет години.

Профуча метеор. Холис погледна надолу — лявата му ръка беше изчезнала. Бликна кръв. Изведнъж скафандърът остана без въздух. Остана му достатъчно в дробовете, за да успее да раздвижи дясната си ръка и да завърти едно копче на лявото си рамо, да стегне връзката и да запуши дупката. Всичко се случи толкова бързо, че нямаше време да се изненада. Вече нищо не можеше да го изненада. Въздухът в скафандъра се възстанови веднага щом течът бе запечатан. Затегна още по-силно копчето, направи турникет и буйно бликащата кръв спря.

Всичко това се случи в ужасно мълчание от негова страна. А останалите дърдореха. Онзи Леспър бе взел думата и разправяше за жена си на Марс, жена си на Венера, за жена си на Юпитер, за парите си, за това как страхотно си прекарвал времето, за пьянските си изцепки, хазарта, щастието. И тъй нататък, докато всички те падаха. Леспър си припомняше щастливото минало, докато летеше към смъртта си.

Толкова шантаво бе всичко. Пространство, хиляди мили празно пространство, а в центъра му вибрират всички тези гласове. Не виждаш никого и единствено радиовълните трептят и се мъчат да разтреперят и хората.

— Ядосан ли си, Холис?

— Не.

Наистина не беше. Отчуждението се бе върнало и той се бе превърнал в парче безчувствен бетон, завинаги падащо към нищото.

— Цял живот си искал да стигнеш до върха, Холис. Винаги си се питал какво се е случило. Сложих ти черна точка малко преди да изхвърлят мен самия.

— Не е важно — каза Холис. И наистина не беше важно. Всичко бе свършило. Когато свърши, животът става като ярък филм, профучаващ за миг през екрана, всичките му предразсъдъци и страсти са кондензирани и осветени в една точка и преди да успееш да извикаш, това беше щастлив ден, а онзи лош, ето едно лошо лице, а ето и едно добро, лентата изгаря на шлака и екранът потъмнява.

Сега, застанал на края на живота си, той съжеляваше само за едно — за самия живот. Искаше да продължи да живее. Дали всички умиращи се чувстваха по същия начин, сякаш изобщо не са живели? Дали животът е наистина толкова кратък и приключва преди още да си успял да си поемеш дъх? За всички ли е тъй невъзможно кратък, или само за него, тук, сега, когато му оставаха няколко часа да мисли и премисля?

— Е, добре си прекарах — продължаваше да ломоти Леспър. — Жена на Марс, Венера, Юпитер. Всяка от тях богата, всяка ме гледаше като писано яйце. Напивах се като смок, а веднъж проиграх двайсет хиляди долара.

Но сега си тук, помисли си Холис. Аз пък не съм имал нито едно от тези неща. Приживе ти завиждах, Леспър. Докато следващият ден ме очакваше, аз ти завиждах за жените и за славното ти време. Жените ме плашеха и затова отидох в космоса, винаги съм ги желаел и винаги съм ти завиждал, че ги притежаваш, завиждах за парите ти, за цялото ти щастие, което получаваше с шантавия си начин на живот. А сега, докато падаме, когато вече всичко е свършило, вече не ти завиждам — защото е свършило и за теб, и за мен, и точно сега сякаш никога не го е имало.

Проточи шия напред и извика в микрофона:

— Леспър, с всичко това е свършено.

Мълчание.

— Сякаш никога не е било, Леспър!

— Кой е това? — попита разтрепераният глас на Леспър.

— Холис.

Гаден беше. Усещаше гадостта, безмозъчната гадост на умирането. Апългейт го бе наранил; сега той искаше да нарани другиго. Апългейт и космосът, и двамата го бяха наранили.

— Сега си тук, Леспър. Всичко е свършено. И сякаш никога не е било, нали?

— Не.

— Когато всичко приключи, сякаш никога не е било. С какво сега животът ти е по-добър от моя? Как може да се прецени? По-добър ли е? А?

— Да, по-добър е!

— И защо!

— Защото имам какво да си спомням! — извика някъде далеч наскърбеният Леспър, притиснал с две ръце спомените към гърдите си.

И беше прав. Сякаш заляха Холис от глава до пети с ледена вода, когато разбра, че Леспър е прав. Имаше разлика между спомени и мечти. Той само бе мечтал за онова, което бе искал да стори, докато Леспър имаше спомени за неща, които бе постигнал и извършил. И осъзнаването на това започна да го разкъсва на части с бавна, безмилостна прецизност.

— Какво ти носи това? — викна той към Леспър. — Какво ти носи сега? Когато нещо свърши, от него вече няма полза. С нищо не си по-добър от мен.

— Отивам си спокоен — отвърна Леспър. — Поживях. И накрая няма да стана гадняр като теб.

— Гадняр?

Превъртя думата на езика си. Доколкото можеше да си спомни, никога не се бе държал като гадняр. Никога не бе посмявал да е гадняр. Сигурно го бе пазил специално за момент като този.

Гадняр. Превъртя я отново в дъното на съзнанието си. Усети как очите му се пълнят със сълзи и се стичат по лицето му. Явно някой бе чул зададения му глас.

— Не се коси, Холис.

Нелепо беше, разбира се. Само миг преди това съветваше другите, Стимсън; беше изпитвал храброст и смяташе, че е съвсем истинска, а сега осъзна, че е било просто шок и обективност, възможна единствено по време на шок. А сега се опитваше да събере цял един живот потиснати чувства в няколко минути.

— Знам какво ти е, Холис — каза заглъхващият глас на Леспър, сигурно на двайсет хиляди мили от него. — Не го приемам лично.

Но няма не сме равни? — запита се той. Аз и Леспър? Тук и сега? Свърши ли нещо, край, каква полза от него? Така или иначе умираш. Но сам знаеше, че просто се мъчи да разсъждава рационално и безсмислено — сякаш се мъчеше да направи разлика между жив човек и труп. В едното има искрица, аура, нещо загадъчно и непознато. А в другото — не.

Същото бе с Леспър и него. Леспър бе живял пълноценно и сега това го правеше различен. А той, Холис, си бе все едно мъртъв от години. Дватамата отиваха към смъртта по различни пътища и най-вероятно, ако имаше различни видове смърт, техните щяха да се различават както денят се различава от нощта. Смъртта, подобно на живота, би трябвало да е безкрайно разнообразна. И ако някой вече е умрял като него, защо трябва да очаква нещо по-добро при истинското си умирање?

Миг по-късно откри, че дясното му стъпало е откъснато. Едва не се разсмя. Въздухът отново бе излетял от костюма му. Наведе се бързо. Имаше кръв, метеорът бе отнесъл плътта и костюма чак до глезена. Да, смъртта в космоса се очертаваше като весело нещо. Реже те парче по парче, подобно на някакъв невидим черен касапин. Той стегна вентила на коляното; главата му се въртеше от болка; мъчеше се да остане на себе си. Вентилът се стегна, кръвта спря, въздухът отново изпълни костюма, той отново се изправи и продължи да пада и пада, тъй като само това му бе останало.

— Холис?

Кимна сънено, уморен от чакането на смъртта.

— Пак е Апългейт — каза гласът.

— Да.

— Доста помислих. Слушах те. Това не е хубаво. Прави ни лоши. Не е добре да се умира така. Кара ни да си изливаме цялата жлъчка. Слушаш ли ме, Холис?

— Да.

— Излъгах. Преди малко. Излъгах. Не съм те дънил. Не зная защо го казах. Сигурно ми се искаше да те нараня. Просто приличаш на човек за нараняване. Винаги сме се дърлили. Май остарявам прекалено бързо и се разкайвам бързо. Ама чух какви гадни ги

говориш и това ме засрами. Както и да е, искам да знаеш, че и аз съм идиот. Няма и грам истина в онова, което казах. И майната ти.

Усети как сърцето му отново заработи. Сякаш не бе било пет минути, а сега всичките му крайници отново започнаха да връщат цвета си и да се затоплят. С шока бе свършено и последователните пристъпи на гняв, ужас и самота също отминаваха. Чувстваше се като човек, излязъл от студен душ сутринта, готов да закуси и да започне новия ден.

— Благодаря, Апългейт.

— Няма за какво. И не провесвай нос, кучи сине.

— Хей — каза Стоун.

— Какво? — обади се Холис през пространството; сред всички тук именно Стоун му бе добър приятел.

— Попаднах в рояк метеори и няколко малки астероида.

— Метеори?

— Май е роякът Мирмидонци, който минава край Марс и се връща към Земята веднъж на всеки пет години. Насред него съм. Сякаш се намирам в огромен калейдоскоп. Всевъзможни цветове, форми и размери. Господи, прекрасно е, целият този метал.

Мълчание.

— Движа се заедно с тях — каза Стоун. — Отнасят ме със себе си. Проклет да съм.

Той се разсмя.

Холис се огледа, но не видя нищо. Имаше само огромни диаманти, сапфири, изумрудени мъгли и кадифен космос, а гласът на Бог се носеше сред кристалните огньовете. Имаше нещо чудно и завладяващо в мисълта за Стоун, как пътува към Марс с рояка метеори и се връща към Земята на всеки пет години, как прекосява кръгозора на планетата през следващите милион столетия, отново и отново. Стоун и роякът Мирмидонци — вечни и безкрайни, разместващи се и изменящи се като шарените картинки в калейдоскопа от времето, когато си бил дете и си насочвал дългата тръба към слънцето.

— Сбогом, Холис. — Гласът на Стоун бе вече съвсем слаб. — Сбогом.

— Късмет — викна му Холис от трийсет хиляди мили.

— Стига си се правил на интересен — каза Стоун и изчезна.

Звездите се затвориха.

Вече всички гласове отслабваха, всеки по собствената си траектория, едни към Марс, други към дълбокия космос. А самият Холис... Погледна надолу. От всички само той се връщаше на Земята.

— Сбогом.

— Горе главата.

— Сбогом, Холис.

Това бе Апългейт.

Многото довиждания. Кратките сбогувания. И сега огромният свободен мозък се разпадаше. Отделните компоненти, които бяха работили така добре и ефективно в черепната кутия на летящия в пространството кораб, умираха един по един; смисълът на съвместния им живот се разпадаше. И както тялото умира, когато мозъкът преставва да съществува, така умираше и духът на кораба, дългото време, прекарано заедно, и онова, което са означавали един за друг. Сега Апългейт бе просто откъснат от тялото пръст, който вече не е обект на презрение и мръсни номера. Мозъкът бе експлодирал и безчувствените му безполезни останки се бяха пръснали надалеч. Гласовете заглъхнаха и целият космос потъна в мълчание. Холис остана самичък, продължаваше да пада.

Всички бяха сами. Гласовете им бяха умрели като ехо на думи на Бог, изречени и трептящи в звездните дълбини. Ето капитанът отлиташе към Луната; там пък Стоун се носеше сред рояка метеори; Стимсън; Апългейт, отправил се към Плутон; Смит, Търнър, Ъндъруд и всички останали — частиците от калейдоскоп, който толкова дълго бе оформял мислени форми, сега се разлитаха.

А аз? — помисли си Холис. Какво мога да направя? Има ли нещо, което да направя сега, за да компенсирам ужасния си, празен живот? Ако можех да направя поне едно добро, което да изкупи гадостта, която съм насъбрал през всички тези години, без дори да подозирам за нея! Но тук няма никого освен мен, а как можеш да правиш добро самичък? Не можеш. Утре вечер ще стигна земната атмосфера.

Ще изгоря, помисли си той, и пепелта ми ще се разпилее над всички континенти. Тя ще е от полза. Може и да не е много, но пепелта си е пепел и ще се върне при земята.

Падаше бързо като куршум, като камък, като желязна тежест, безпристрастен, вече напълно безпристрастен, без да изпитва мъка,

радост или каквото и да било, желаещ единствено да може да стори нещо добро — сега, когато всичко е свършило. Нещо добро, за което да знае единствено той.

Когато се ударя в атмосферата, ще изгоря като метеор.

— Дали някой ще ме види? — каза на глас.

Малкото момченце на селския път погледна нагоре.

— Мамо, виж! — изкрещя то. — Падаща звезда!

Ослепително бялата звезда падаше в потъналото в здрач небе на Илинойс.

— Пожелай си нещо — каза майка му. — Намисли си желание.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.